

IDŐK TANUJA.

(EGYETEMES MAGYAR UJSÁG.)

Szerkesztői szállás és kiadó-hivatal:

molnár-utca, 14. sz. a.

Szerk. iroda: váci utca, 19. sz. 2. em.

Előfizetési feltételek:

Pesten háhozordással, valamint vidéken postai széküldéssel egész évre 16 frt., fél évre 8 frt., negyedévre 4 frt.

Megjelenik e lap vasárnapokat és ünnepeket kivéve mindennap. Hirdetések háromszor hasábozott sorraért vagy annak helyéért 5 ujkr. a 30 ujkr. bélyegdíj számítatik.

Hajdan és most.

(Történelmi párhuzam.)

Mi mindig azt hittük és még most is hiszünk, hogy III. Napoleon császár sokban *hagyományos* politikát követ; de Európa politikai színpadán ő levén a rendező, oly gyorsan tudja változtatni a díszítményeket, hogy a bámész világ, nagy meglepetésében, nem mondjuk illúziókban ringatja magát efelett, hanem legalább a föld legnagyobb elméjének tartja őt. Mi ezuttal *Napoleonnak csupán a pápa világi uralma ellen irányzott politikájáról* szólunk, előrebocsátva azon meggyőződésünket, hogy a sz. szék szabadsága és függetlensége azon világi hatalomtól függ, melyel az tizenegy század óta van felruházva.

A kath. egyház feje ellen napjainkban intézett megtámadás nem új. Ami a pápával most történik, megtörtént már többször, megtörtént már a jelen században is, midőn szintén egy *Pius*, a VII-dik, ült sz. Péter székén és szintén egy *Napoleon* volt a franciák uralkodója.

I. Napoleon VII. Pius pápasága alatt kiálltatott ki (máj. 8. 1804.) francia császárrá, és dec. 2-kán (épen azon napon, melyen unokája a tudvalevő államesínyt elkövette) a nevezett pápa által Párisban megkoronáztatott. A pápa és a császár közt igen szívélyes volt a viszony, midőn ezutóbbi a (máj. 6-kán 1805.) Rómába visszatért pápának pompás tiarát ajándékozott; ép oly szívélyes volt az, mint *IX. Pius* és *III. Napoleon* közt, midőn a cs. herceg megkereszteltetett.

De *VII. Pius* és *I. Napoleon* közt nem tartott sokáig a benső viszony. Igen csalódnék az, ki a múlt egyes eseményeiben keresné a barátság meglazulásának okait. *I. Napoleon*nak ellenséges eljárása a pápa ellen elvilleges, rendszeres volt;

oka Napoleon beesvágtyában rejlett. A pápa hatalmát meg akarta törni és a magáé alá rendelni.

Epen ezen hatalom szálla megint napjainkban III. Napoleon szemében. Hogy is ne volna az? Napoleon, a sors kegyence, kit a népakarat emelt a francia trónra, és ki az olasz háboruban és az olasz forradalomban keztyít dobott a legitim fejedelmek elé, hogyan tűrhetne el oly hatalmat, mely a világon a *leglegitimebb*?

Oroszország és Ausztria, melyek oly szilárdul ragaszkodnak a legitim souverainitas elvéhez, megaláztattak; a kis olasz fejedelmek trónjaiktól megfosztattak; most már a pápára került a sor.

*I. Napoleon*nak, hogy *VII. Pius* ellen föllépessen és terveit el ne árulja, szinleges okokat, trügyeket kellett keresnie. Ehhez különben igen jól értett ő.

Nem is említve azon surlódásokat, melyek 1805-ben a pápa és Napoleon közt fölmerültek, midőn ezutóbbi a lombárd királyi korona föltervése után a francia törvényeket egész Felső-Olaszországra fölerőszakolni akarta, *Napoleon* már 1806-ki február havában azt kívánta, hogy a római követségi személyzetből távolíttassanak el a neki nem tetsző egyének. A pápa természetesen nem teljesíté kívánságát. — Ez volt az egyik ok.

A porosz hadjárat befejezése után, a római államnak, mint Michaud írja, a francia császárságba való bekebelezése Sándor cárral a tilisiti békekötés titkos cikkeiben megállapíttatván, *Napoleon* felszólította a pápát, hogy lépjenek együtt hadi szövetségre *Angolország ellen*.

A pápa megtagadta ezt. És ennek az lön eredménye, hogy a négy legatio apr. 2-kán 1808. összekapcsolatott az „olasz királyság”-gal és Rómát francia csapatok szállták meg.

VII. Pius tiltakozott ez ellen és mélyen meg-

Még néhány teljes-számú példánnyal rendelkezünk.

illetőve panaszt emelt, hogy azon hatalmas uralkodó, kinek kezeibe ő maga tette le egykor az igazság kormánypalcáját, most jogtalanul elfoglalja tőle államainak legjobb részét.

De hiában!

A császár Ausztria ellen viselt győzelmes háboruja folyamatában máj. 17-én 1809. Schönbrunnban egy rendeletet bocsátott ki, melyben Rómát örök időkre, szabad városnak, a birodalom második városának nyilvánítja az ő souverainitása alatt. Ezen örökkévalóságnak azonban csakhamar vége szakadt, mert már 1811-ben Mária Lujzától született fia megkapta a „római király“ címet.

Az érintett rendeletben a pápa személyére vonatkozólag kikötötték, hogy évenként 2 millió frankot kapjon és tulajdon vagyonát, palotáit megtarthatja. VII. Pius ez ellen is ünnepélyes ovást tőn, mert átlátta Napoleon tervét, melylyel ő maga később sz. Ilona szigetén oly fönnen kérekedett.

Az unokának ebben is vonzó példát adott a nagybátya.

III. Napoleon is szeretné a pápaságot, a szó szoros értelmében, a legvalódiabb legitimitást lábainál látni; hihetőleg azért, hogy így kevesebb ellenzést várhasson egész Európától tervei kivételében. Mert, hogy nagyszerű tervei vannak, mutatják azon nagyszerű bátorsággal a világba, az uralkodók közül legelőször általa elszórt eszmék, melyeknek egyikét ő maga „sufrage universel“ vagyis általános népszavazás nevére keresztelte, a másikat pedig „nemzeti jogok politikájá“-nak vonzó nevével ruházta föl. Ő látta, mire fog menni, ha nagybátyja politikáját a pápaság irányában is utánozni merészi. De térjünk vissza párhuzamunkhoz.

Napoleonnak is, hogy a jogosság bizonyos látszatával léphessen föl, ürügyeket kellett keresnie, melyek közt, mint egykor, nem csekély szerepet játszik a *code civile*.

E lapok legutóbbi kékkönyvi közleményeiből megérthették olvasóink, hogy III. Napoleon azt javasla IX. Piusnak, hogy ama napoleoni törvényhozásra alapítsa az egyház-államban a reformokat. Pius visszaveté a javaslatot. Ennek az őn eredménye, hogy a megkezdett alkudozások félbeszakítottak, és minthogy a „törvényekkel“ nem férhettek a szent atyához, a forradalommal szövetkeztek ellene.

Napoleon „az egyház legidősb fia“, mint magát nevezni szereti, megengedi, elnézi, hogy forradalmi emissariusok, izgatók, folyvást hintsék az egyház-államban a viszály magvait, azon reményben, hogy a majd mindig aggasztóbb alakban növekvő mozgalom följosítja őt mondani: a pápa rosszul kormányoz, tehát le vele!

III. Napoleon célja kivitelére fölhasználja a

sajtót is, mely vele szemben le van nyögözve, de a pápa és egyházállam ellen az ildom és illem minden határát tullepheti, valamint ezt tette I. Napoleon alatt is, aki Poudas hibornok, a VII. Pius által kinevezett államtitkárnak letartóztatása után, saját emberei által Rómában oly hírlapot alapított, mely a pápa ellen izgatott.

III. Napoleon támadásainak kiindulási pontja a reformkérdés volt; Napoleon azt akarta, hogy a pápa egészen francia szabású, öntött legyen.

De IX. Pius rendíthetlen volt, mint VII. Pius, és akkor is bámulatos jellemzilárdtságot fejtett ki, midőn III. Napoleon a „Pápa és a Congressus“ című hírlhet röpiratban I. Napoleon főnérintett 1809-i máj. 17-ki rendeletének új és csak terv- és korszerűleg átdolgozott, de irányzatára nézve azzal egyenlő kiadását bocsátá közre és a pápához intézett levelében (L. e lapok 10-ik számában) ezt folszólítja, hogy önkénytelen vesse alá magát a napoleoni törekvéseknek, melyek állítólag csupán a népek szabadságára és nyugalma irányulnak, de alkalmassint csak addig, míg egyszerre tán azon fogjuk észrevenni magunkat, hogy a világ szinpadán megint egy Napoleonida fog mint „római király“ föllépni; legalább most is, mint hajdanta, az a terv, hogy az egyházállam föllázadt tartományai beolvasztassanak a szárd uralkodó felsőolaszországi királyságába.

Ami 1808-ban történt, napjainkban ismételve lön; a baj okát a szent atyára hárfítják s mégis ők szenvedik a roppant szívfájdalmakat.

Fáj a császárnak — ezt adá értésére I. Napoleon a pápának római követe által — hogy a lángész-, államtudomány- és fölvilágosultságnak munkáját az értetlenség, konokság és vakság semmivé teszi. — Erre igen találólag azt felelte VII. Pius, hogy ő meg nem gátolhatja ugyan, ha a császár, nem hallgatva a jogosság és igazság szavára, a hódítási jog örve alatt az egyházállamot elfoglalni és a kormányt megbuktatni akarná, de ő (a pápa) ünnepélyesen kijelenti, hogy miután ő az egész világgal békében él, hódítás nem történhetik, de igen hallatlan, erőszakos jogbitorlás.

Most is a napoleoni tiradákra IX. Pius oly feleleteket szokott adni, melyek világos bizonylatok azon jellemzilárdtságnak és lelkierejnek, melyek által VII. Pius I. Napoleonnal szemben kitörölhetlen emléket állított magának a történet évkönyveiben.

Ezen történelmi párhuzam kikerekítésére föl kell még említenünk, hogy I. Napoleon a pápa ellen csak akkor lépett föl határozottabban szándékaitaival, miután a lombárd koronát föltette. —

A véletlenség játéka volna-e, hogy III. Na-

poleon lódi i páva az oszvo

figye ban a állam és AN

nal a szárszár ul az valók oly s tervei tatnak lapok vatát

M Pius v Angol leheté lott s katho kormá nem t

P atya i nak, VII. P egyhá Pius volna licanis és kült aztán

E oly m leonok elmon nyos p

Ne leg atya látni. ta! I. azoka pedig ugyan pai tr aláírn neblesz szul b

I és ne

özve, de
és illem
tette I.
a VII.
artóza-
oly hir-
tott.

si pontja
a, hogy
legyen.
nt VII.
rdságot
a Con-
apoleon
k uj és
irány-
bocsátá-
e. e la-
gy ön-
örékvé-
zabada-
kalma-
fogjuk
upadán
király-
a, az a
rtomá-
felső-

ismé-
tják s
makat.
I. Na-
ogy a
ágnak
akság
elelte
gyan,
igaz-
yház-
tatni
lenti.
I. hó-
őszza-

oly
ony-
ének,
abben
örté-

ésére
pá-
abban
fil-

Ná-

Poleon is, a szent atya előtt sokáig titkolván valódi intencióit, csak akkor tudatá világosan a pápával, hogy mit akar, miután Villafrancában az osztrák császártól átvevén *Lombárdiát*, ezt szövetségesének ajándékozá?

Még egy körülményre fölkérjük olvasóink figyelmét, és ez az: hogy Napoleonnak harcában a pápaság ellen (állítólag csak az egyház-állam ellen) mennyire megváltozott *Oroszország* és *Anglia* magatartása.

Sándor orosz cár egyetértett I. *Napoleon*-nal abban, hogy az egyházállam a francia császárságba bekebeleztessek; ma ismét egy *Sándor* ül az orosz trónon; de, ha a lapok tudósításai valók, ez az udvaránál levő francia követnek oly szavakat ejtett ki III. *Napoleon* annexiói terveire vonatkozólag, melyek elégtételt szolgáltatnak a tiltsiti békekötés titkos cikkeiért. (L. e. a lapok 39-ik számában a „polit. mozzanatok” rovatát).

Még egyet! Főnebb mondtuk, hogy VII. *Pius* vonakodott I. *Napoleon*-nal szövetséget kötni *Angolország* ellen. Én, jegyzé meg a pápa — nem lehetek becsületem bemooskolása nélkül az ajánlott szövetség elfogadása által ellensége nem-katholikus fejedelmeknek, és nevezetesen a brit kormánynak, mely engemet meg nem sértett, nem üzenhetek háborút.

És miként viseli *Anglia* most magát a szent atya irányában? Miként hálálja meg IX. *Pius*-nak, a jogok szentségének tiszteletét, melyért VII. *Pius* magát fölládozta?

Anglia most kezét fogott *Napoleon*-al az egyházállam földulására, nem azért, mintha IX. *Pius* valami tette okot és jogot szolgáltatott volna neki hozzá, hanem mert a protestans anglicanismus is döfni akar egyet a kath. Rómán és különben is halászni szeretne a zavarban. Ez aztán a hála.

E rövid történeti visszapillantások valóban oly meglepő hasonlóságot tüntetnek föl a *Napoleon*-ok föllépése közt Róma ellen, hogy bizvást elmondhatjuk, miszerint III. *Napoleon* *hagyományos politikát* követ Róma elleni eljárásában is. Ne legyen tehát föltűnő, ha netalán őt is a szent atya ellen erőszakoskodásra fogjuk vetemülni látni. (Mi ezt nem várjuk tőle. *Szerk.*) Csak rajta! I. *Napoleon* kigunyolta a *Vatican* villámai, azokat elhasznált, tompa fegyvernek nevezé; már pedig jól fogott e fegyver. A hatalmas császár ugyanis, míg VII. *Pius* megint visszalépett a pápai trónra, kénytelen volt 1814. april havában aláírni a trónról való lemondását, épen a fontainebleau-i kastélyban, melyben a pápával oly rosszul bánt.

III. *Napoleon* okuljon nagybátyja példáján és ne feledje, hogy azon kéz, mely védte VII.

Pius I. *Napoleon* ellen, meg tudja védeni IX. *Pius* is III. *Napoleon* ellen.

Különben is az újabb mozgalmakból láthatta, hogy a kath. egyház oly nyomatékkaal tud föllépni, minőről nagybátyja nem is álmodhatott.

A *Vaticán*nak nincs szüksége napjainkban, hogy szórja villámai: IX. *Pius* túlnyomó erkölcsi erő védelmezi. Sz. J.

A politikai helyzetre vonatkozó főpásztori körlevelek hazánkban.

IV.

A főmagasságu bibornok-érsek és hercegprimás Nagykeri **Scitovszky János** ur ő eminentiája következő főpásztori levelet bocsátott főmegyei papságához és híveihez:

„Tiszteletreméltó Testvérek és szeretett Fiaim! Mennyire fáj Nektek és az egész kath. világnak, hogy legfőbb pástorunk, a kath. egyház tiszteletreméltó feje IX. *Pius* pápa, a mi legkedvesebb atyánk a legnagyobb keserűséggel illetetik nem csak, hanem attól folyvást emésztetik, előttetek, testvérek és szeretett fiaim! a mi s mások nyilvános irataiból és lapjaiból egész a fájdalom keserűségeig tudva van. Ki is tarthatná vissza könyeit, hallván a lelki aggodalmakat, melyekkel szent atyánk már több hónap óta szorongattatik; és legközelebb a pápai birtokokról önkénytes lemondásra sürgölve felszólíttatik? Fájdalma iszonyúságát az egész világ főpászteraihoz f. évi jan. 19-én bocsátott köriratában eléggé nyilvánítja, bevállván: hogy ő azt nem akarja tenni s nem tetheti; mert e birtok nem sajátja, hanem sz. Péter öröksége, s az egész világon elszéledt, kétszáz milliót számláló kath. egyház fiainak tulajdonát teszi, melyre neki anyyi lélek szabad és független kormányzására szükség van. — Ezen köriratot Nektek anyai nyelven ezennel „alatt kézbesítem, hogy egyrésztől megismerjétek szentséges atyánk gyöngéd érzületét a kath. clerus és a hívek mindenünnen nyilvánított részvéteért; másrésztől pedig tetleg is atyánk iránt való ragaszkodásunk bebizonyítására, ki aggódva várja: „homon jó számára segély”, indíttassunk. — Ha valamikor igaznak bizonyult be: „a nép szava Isten szava”, ez napjainkban leginkább valósul, midőn legfőbb pástorunk fájdalmának enyhítésére a lapokból tudósíttatunk, hogy nem csak a börtönbe vetett sz. Péterért imádkozó jeruzsálemi hívek példájára annak legméltóbb utódjaért IX. *Pius*ért szakadatlan imák emeltek Istenhez az egész anyaszentegyházról, hanem még csodálandó vetélkedéssel számtalan tartományi egyházak kerületei, plébániái, vallási társulatok, szentcélu egyletek, áhitatos nőegyletek és egyes egyének irása fog-

lalt szívélyes részvétők érzületét fejezték ki az ő fejük szorongattatása fölött és seregesen a Legfelségesebbnek oltárára tevén szükségét szenvedő atyjok részére adományait, nyilvánítják: hogy semmitem ohajtanak inkább, mint, hogy szenvedvén az egyik tag, ők is vele szenvedjenek mint tagok, midőn pedig maga a fő szenved, egyesült erővel szóval és tettel az egész világgal tudassák részvevő szenvedésüket, és így az egész földkerekségre elhasson az ő siralmok „és a világ végére siránkozásuk!” — Testvérek és szeretett fiaim! mit adjak ezekhez és mit szóljak?! midőn maga a tény nem szűnik: hogy minden emberi érdekről megfélemlkezve legjobb atyánkat bármilyen segélyvel is megmenteni siessünk. „Ha sokkal birsz, adj bőven, ha kevés, készséggel törekedjél azt oda adni”, mond az Ur. — Ha ezen szívélyes tanúsításokkal az atya iránt a rosza fölötté nagy halmazából valamit eltávolíthatni alig vélitek, higyétek, a ti hozzájárulások sokat fog tenni a katolikusok azon szilárd meggyőződésére s az egész világ előtt való bevallásra: hogy a katolikus egyház az ő fejében és tagjaiban szintazon tulajdonjoggal bír a földi javakhoz, mint bárki más magát birni hiszi; azért is szentségtelen rablás, égbekiáltó gonoszság a római birodalmakat elvenni Tőlök, kik azokat tíz és több század óta, tehát régebben bírják mint bármelyik az európai hatalmak közül az övéit. „Jaj az ilyeneket cselekvőknek — mert az Ur mindezeket megboszulardja!” — Nem késem azokat emlékezethe hozni lehető röviden, amiket, nem kétlem, hogy a hazai történelemben olvasatok: ugyanis, hogy mi, az egyház látható feje iránt az engedelmesség és tisztelet kötelekeivel levén lekötözött fia, még különös hálával is tartozunk az apostoli széknél anyagi jótéteményeiért. — Roppantak, hogy a többi elhallgassam, szeretteim! azon segélyek, melyeket a római pápák a kereszténység elleneinek, a törököknek és hazánkból való kiűzetésére (melyet csaknem két századon át legnagyobb részben pusztítottak, az oltárokat fölforgattak, a megvéket áldozáraiktól megfosztottak, a hivatásokat kiölték és a virágzó országot sivataggá tevők) elődeinknek bőven és készséggel nyújtottak. — VII. *Kelemen* 400 ezer frtot és 4 ezer katonát adott még a mohácsi ütközet előtt *Lajos* királynak, — azután pedig első *Ferdinándnak* 100 ezer db aranyat küldött: — utóda pedig a pápaságban, III. *Pál* kettős csapatban 7000 fegyverest állított. Nem kevésbbé jótékony volt a nyomatott magyarok irányában V. sz. *Pius*, midőn *Miksa* királynak hadiköltségre 50 ezer tallért kézbesített. — Ezek bőkezűségét a sanyargatott magyar nemzet iránt gyarapítandó, VII. *Kelemen* 10 ezer

fegyverest csatolt seregeinkhez. S mily hálával tartozunk VII. *Sándor* pápának, ki 70 ezer db aranyat adományozott a törökök visszaűzetésére; s mennyire kell dicsőítenünk XI. *Ince*t, ki 2 m. aranyat a töröknek Bécs alól, Győről, Esztergamból és Budáról való kiűzetésére áldozott! Könyveket kellene írunk, hogy az apostoli széknél jótékonyságát irántunk részletezzük; — de legyen ez elég: mert ezek is nagyok, és a részvevő szívben azon erős vágyat keltik, hogy az egész kereszténység atya sanyarúságba helyzetvén, azon háladatos tanúsítással iránta, melyet a vett jótétemények nagysága igényel. — Mindezek tekintetéből történtek hinni akarom, hogy a papság és hívek közül többen részvétők érzületét a legnagyobb veszélyeknek kitett atyjok iránt ohajtvá ohajtják tetteleg tanúsítani s hódolati föliratukat lábához letenni, s önkényes fillérekkel is a segélyért fohászokdó atyának támogatására lenni. Hogy ezen önkényt sietőknek ösztönt adják, másokat ezek példája által serkentek, az Urban következőket rendelni elhatároztam: I. Ezen körlevél vétele után az első vasárnapon, előreboacsátván alkalmas beszédet, szentséges atyánk körlevele a szószékről fölvastassék; — melynek utána jelen főpásztori levél tartalma is röviden közöltessék, hozzátevéen: a) hogy az egész kath. világ — minden ország lakosai — mintegy vételkedve törekessenek a szorongatott szentséges atyának pénzbeli segélyt nyújtani vagy legalább részvétők nyilvánítására nevéket aláírni vagy aláírni; b) hogy illő, miszerént mi is magyarok, ha nem hivatattánk is föl, önkényt és készséggel csatlakozunk az egész kath. népséghez, és szabad akarattunk szerént egykét filléreinket ajánljuk föl. — 2. Adakozások törtéhetnek vagy, mint ez máskor is történik, az oltár körül tartandó offertoriumokkor, vagy pörsölyben, mely két égő gyertya köze a szent kereszttel a szentély közepére helyeztetik, vagy más alkalmas módon. Ahol pedig észrevétnétek, hogy a nép a részvétnyilatkozatok aláírására hajlandó, aláírás mindakét nem részéről oly helyütt történhetik (egy írástudó jelenlétében), melyt a plébános alkalmasnak ítélend. — 3. Egykét hét lefolyása után minden plébános a) a pénzbeli adományokat írásbeli jegyzék mellett, — és b) az aláírási ivatek saját aláírásával hitelesítvén, az alesperesnek küldje be, ki azokat haladéktalanul a plébániák névjegyzéke mellett a begyűlt összeg kitételevel, valamint az aláírottakat is a primási irodába szállítandja, innen aztán azonnal egy rövid részvétnyilvánítási fölirattal a nuntiusi hivatal utján Rómába küldetnek. Egyébiránt, hogy ez félre ne magyarázathassék, ismételve jelentessék ki: hogy erre senki sem kötelezetik, ez mindenkinek saját aka-

ratát
vona
imád
hogy
alázi
dési
dig e
kegy
hallg
6-án

Egy
hive

nosn
nap
és Ta
zépén
Asztó
s lass
oldal
Tamo
Mona
hittel
nek
lástal
zött!
hiszn
dog h
zattal
érzel
részt
szüne
Istent
oltaln

szebb
lyet n
„T. Sz
ben mé
lág sz
köteles
szerény
szász
vagyok
pápnak
adhass
jóságát
lönösen
(Arany
ragasz

hálával
ezer db
zetésére;
2 m. ara-
rgamból
nyveket
ek jóté-
legyen
vő szív-
ész ke-
zetetvén,
melyet a
Mind-
m, hogy
k érzi-
atyjok
s hodo-
es fillé-
t támo-
tőknek
al ser-
elhatá-
lsó va-
szédet,
fölol-
tori le-
evén :
ország
nek a
egélyt
tására
ó, mi-
ánk is
egész
erént
kozá-
törté-
kkor,
ze a
tetik,
revé-
láír-
zéről
léte-
l. —
ános
mel-
ával
okát
llett
otta-
az-
fö-
nek.
nas-
erre
ka-

ratától függ, és soha semmi kötelezettséget sem vonand maga után. — Mindenek fölött pedig imádkozzunk buzgón és több ízben szerettem! hogy az Uristen az egyház ellenségeit megálázní, az ő legfőbb papját elleneinek inelkedése közl kiszabadítani, a fejedelmeknek pedig egységet és a keresztény népeknek békét kegyelmesen adni méltóztassék. Kérünk Téged, hallgass meg minket! Kelt Esztergamban febr. 6-án 1860.

János, bibornok-érsék.

Egy esztergam-főmegyei plébános és híveinek főirata a római szentséges pápához¹⁾.

„Szentséges Atyánk!

Jézus Krisztus evangéliomában szent Jánosnál a XX. részben ezeket olvassuk: *Nyolc nap mulva ismét azon házban valának tanítványai és Tamás is velök. Jöve Jézus ajtó bezárva és a közepén megállván, mondá nekik: Békesség nektek!* *Azután mondá Tamásnak: ereszd be ide az ujjadat s lássad kezeimet; és hozd ide a kezedet s bocsásd oldalamba, és ne légy hitlen, hanem hívő²⁾.* *Felele Tamás és monda neki: „Én Uram és én Istenem! Mondá neki Jézus: „Mivel láttál engem Tamás, hittel; boldogok, kik ámbár nem látnak, mégis hisznek³⁾.* Mily hasonlatosság van századunk vallástalan nemzedékei s a még habozó Tamás között! Ha csak a szegkek helyeit nem látják, nem hisznek. Oh Szentséges Atyánk! vajha mi a boldog hívők, de nem látók közé ohajtván mély alázzal számíttatni, ez iránti kegyelutunk forró érzelmei által méltók lehessünk csak parányi részt is vehetni keserű fájdalomidban! — Azért szünet nélkül s térden állva kérjük az irgalmas Istent, hogy Szentségedet hatalmas karjával oltalmazni, és r. kath. anyaszentegyházától min-

¹⁾ A hozzánk nagy számmal beküldött ilyen, szebbnél szebb főiratok közül közzéteszszük az itt következőt, melyet nt. szerzője ily levélke kísérletében indíta hozzánk: „T. Szerkesztő Ur! Jól érzem csekélyiségetet s e tekintetben méltatlanságomat; de azt is bőven érzem, hogy a világ szemében nagy szálla a római pápához való — noha köteles fiai ragaszkodás. Nem azért közlöm az igen-igen szerény főiratot, mintha iránt akarnék adni nálamnál százzorta buzgóbb paptársaimnak: hanem egyedül avégett vagyok bátor közzéteni azt, hogy ő szentsége IX Pius pápánk iránti lángoló szeretetemenk így is tanubizonyosságát adhassam — hivatammal együtt. T. tisztelettel“ stb.

²⁾ Szentírás magyarázat: „Ismerd meg az Urnak jóságát, mikép egy lélek miatt is megmutatja sebeit, és különösen megjelenik, hogy ezen egyet is megmentsé.“ (Aranysz. sz. János.)

³⁾ Ez bennünket illet, ugymond szent Gergely, hogy ragaszkodjunk ahhoz szellemileg, kit testben nem látunk.“

den ellenséges megtámadást s gonoszsgát isteni bölcsesége szerént eltávoztatni méltóztassék!

Szentségednek

Krisztusban ájtatos fiai közül
a legutolsók :
N. N. N. N. stb.

Bizottsági jelentés a vincellér- és kertész-képző intézet ügyében.

Alulírottak a M. Gazd. Egyesület m. é. november 2-kán tartott igazg. választmányi ülésének határozatából, a nov. 14-ki közgyűlés jóváhagyása mellett aziránt bizatván meg, hogy az Egyesület szőlő- és faiskolájában a jövő tavasszal megnyitandó vincellér- és kertész-képző intézet tervét, nevezetesen a tanulók felvétele és élelmezése föltételeinek meghatározását illetőleg javaslatot adjanak: megbízatásukhoz képest a következőkben terjesztik elő véleményüket.

A M. Gazd. Egyesület létezésének kezdete óta mindenkor földadatul ismerte: a szőlőművelés és haszonkertetés ügyében működni. Ezért szerzett keblében külön szőlőművelési és kertészeti szakosztályt, tartott saját felügyelő alatt Budán szőlőiskolát, s állított faiskolát, hogy a jeles szőlőfajokat és a nemes gyümölcs-csemeteket terjeszse.

Az utóbbi években az Egyesület új életre kelve, első teendői közé sorozá, hogy a budai szőlő- és faiskola, (melyhez időközben a gellérthegyi új kísérleti szőlő járult) oly irányban rendezessék, melyben a köz-szükség érteke által e téren táplált várákázásoknak az Egyesületet sikeresen megis felelhesen.

S ez irányt abban ismerte fel az Egyesület: hogy a szőlő- és gyümölcsfajok terjesztése mellett egyszerűen szakemberek képzéséről is gondoskodják.

Miért is a m. 1859. évi júniusi közgyűlés elhatározta, hogy a szőlő- és faiskolai felügyelői állomás oly alkalmas egyéniség által töltsék be, kinek vezetése alatt a szőlő- és faiskola ne csak a fajok terjesztésével, hanem azáltal is segítse elő az egyesület célját, hogy az Egyesület kebelében m'előbb egy olyan gyakorlati tanintézet jüjjön létre, hol ügyes vincellérek és haszonkertészek képzéséről gondoskodni lehessen; tekintve természetesen az egyesület erejét, hogy t. i. a tervbe vett tanintézet az Egyesület új terhelhetése nélkül saját forrásaiból merítse a főállhatás eszközeit.

Ami az Egyesület célját illeti, azt a bizottság véli legsikeresebben és leghamarább elérhetni:

1) Ha határozottan kimondja, hogy a vincellér és kertész-képző intézetben a tanítást tisztán gyakorlati irányban kívánja ugyan vezetetni, de azért nem lesznek mellőzve azon elméleti tantárgyak sem, melyek egy vincellér és haszonkertész foglalkozásának minél eredményesebb üzésére mulhatlanul szükségesek.

A növendékek gyakorlati képzésére elegendő módot és alkalmat nyújthat az intézet: az Egyesület régi szőlőiskolájában gazdag fajgyűjteményével, s az új kísérleti szőlőben a külön táblákra illesztett borfajokkal; továbbá az Egyesület saját telkén a gyümölcsfajok kelő megismertetésére már megindított anyafa-iskolában, s a gyümölcsfaemesítés, szaporítás és egyéb haszonkerteszi munkákra a faiskola mellett bérbe vett telken.

Hogy pedig az Egyesület célját mielőbb elérhesse:

2) kedvező körülmény az, hogy az Egyesület Entz Ferenc urnak felügyelővé lett megválasztatása következtében nem kénytelen az intézetet egy egészen új tanfolyammal megnyitni, hanem az eddig is szép sikerrel működött Entz-féle intézet növendékeit egyszerűen átvé-

ve, a már három éves tanfolyamban levő növendékek továbbképzését csupán a hely változtatásával folytathatja.

A gyakorlati képzésre szolgáló minden segédeszközök egyébiránt olyanok, hogy ügyes vezetés mellett egyszerűen magának az intézetnek fontartására szükséges költségeket is kiadhatják a nélkül, hogy e részben az Egyesület ereje, más teendőinek háttérbe szorításával, újabb terheltes által igénybe vétetnek.

Mindamellett ugyanis, hogy az Egyesület a szőlővessző és gyümölcsfa-csemetékét a lehető legintányosabb áron szándékozik főleg tagjai közt terjeszteni; faiskoláját pedig csak is oly terjedelemben kívánja tartani, amennyi az intézetbeli növendékek gyakorlati foglalkoztatására szükséges; az Egyesületnek meglévő s az intézett alapjául szolgáló birtoka, a haszonbérbe vett telekkel együtt, a szőlővessző és termés, továbbá a gyümölcsfa-csemete, s egy pár év múlva az anyafaiskola gyümölcs-termése eladásából hozhat annyi jövedelmet, miből a felügyelő, kertész és vincellér fizetése s minden egyéb mellékes költség kikerülhet, annál is inkább, mivel hogy az intézet gyakorlati irányánál fogva a növendékek minden vincelléri és kertészi munkáikat teljesíteni tartozván, a szőlő- és faiskolák nevelésére különben szükséges napcsának költségének legnagyobb része a növendékek munkájában az intézet javára esik.

Amennyiben pedig egy részről a növendékeknek a tartás- és élelmezésre néve okvetlenül az intézetben kell mindennel ellátva lenniök; más részről azonban egy ily tanuló munkáját, kivált az első évben, a tartási és élelmezési költségekkel egyenértékűnek venni nem lehet: a bizottság méltányosnak látja, hogy a tartási és élelmezési költséget a tanuló, s munkája fejében az Egyesület aránylagosan viselje.

Ez érdemben a bizottság, mindent számba véve, egy 16—18 éves egészséges ifju tartási és élelmezési költségét évenként 160 fira teszi ausztriai értékben, s ezen összeget oly arányban vélné megosztani, hogy a három éves tanfolyamra felvett növendékek a tanítás, élelmezés, szállás, flütes, világitás és mosatás fejében, az intézetnek első évben 105, a másodikban 81, s a harmadikban 63, tehát átlagosan évenként 84 uj frot fizetnének, a többit pedig a növendékek munkája értékében az Egyesület pótolná.

E pótlás mellett az Egyesület távolesnék ugyan az anyagi haszon hajhászásától, amit egyébiránt erkölcsi állása különben sem engedhetne meg; de épen oly biztos alapon tartana fön a hazai szőlőmivelés és haszonkertészet érdekében egy közhasznú intézetet, minden újabb terheltes nélkül még azon esetben is, ha — amit fel se lehet tenni — az állam részéről az Eutz féle magán intézetnek eddigelő évenként adott segélyzés, az Egyesület kebelébe átvitt intézet irányában idővel megszűnnek is.

Egyébiránt azon oknál fogva, hogy a tervbe vett intézet főleg a gyakorlati szakképzést tűzi ki célul, melyről a tanulók folytonos gyakorlati foglalkoztatása természetesen összefügg: s tekintve egyrészt egy 16—18 éves ifju munkaképességét, másrészt pedig az egyesülettel szőlők és faiskolák terjelemét, melyek a bérbe vett telekkel együtt 1200 □ ölével mintegy 24 holdra mennek: a bizottság a meglévő alapon s három éves tanfolyam mellett, az intézetbeli ifjuság számát egyelőre 24 növendékre vélné határozhatni oly formán, hogy minden évben 8 ifju vétetnek fel.

Az intézetben követendő tanítási tervre, s a növendékek irányában felállítandó szabályokra nézve, a bizottság a következő programot hozza javaslatba:

(A programot holnap közöljük.)

POLITIKAI MOZZANATOK.

Francia- és Olaszország. Nagy baj az, hogy mindenki követel és senki sem akar adni. Így Nigra, Szárdinának képviselője, Toscanát illetőleg, nem kétkedik kormányának lemondásában, de ennek fejében Piemont is kívánja az olasz Schweizot. Toscanáról levén szó, megjegyeztük, hogy az ottani ideiglenes-kormány úgy jár el, mintha az annexió hosszú időre elnapoltatott volna. Így a többi közt egy törvényt léptet hatályba, mely a tartományi tanácsot szervezi. Még egy más törvényt tesz közzé a közoktatásról, mely csaknem meghasonlást idézett elő a miniszteriumban. A tervjavaslat szerint ugyanis a nevelés, a kath. tanok szerint lett volna vezetendő, de Salagnoli és Ricavoli visszautasíták e nézetet, mint szeretőök, a többi vallás szabadsága ellen intézett megtámadást; voltak azonban, kik a közoktatási miniszter indítványát is pártolták. A választóbírószáguul fölkerült általános osztá a minisztertanács elnökének nézetét.

Az olasz ügyek naponként aggasztóbb alakot öltének. A tegnapielőtt közölt turini távirati tudósítás szerint, a hadjutalek egybehívása fölfüggesztettet ugyan, de egy tegnapi sürgöny szerint a nemzetőrség mozgó állapotba tétetett.

Ami Franciaországban és Piemontnak katonai hadállásat Olaszországban illeti, a francia csapatok, milánói lapok szerint, két körülsáncolt táborban fognak lenni; az egyik Pizzighettone, a másik Paviában leend. Mind-egyik tábor 30,000 emberből álland.

Közelebb egy kabineti futár érkezett Velencébe sürgönyökkel a helytartóhoz és a második hadtest parancsnokához. Ez különböző conjecturákat idézett elő. Hogy mit tartalmaznak az érintett sürgönyök, nem tudjuk de aligha esalódnak, ha azt állítjuk, hogy azok Velencére nézve szervezési pontokat és bolni reformokat foglalnak magukban.

Msr. Dupanloup febr. 25-kén hosszasan értekezett Delange igazságügy-miniszterrel.

Lacordaire-nek akadémiai taggá történt megválasztását a közoktatási miniszter ellenzi; ilyen eset még nem merült föl az akademiának (I. Napoleon alatt történt) újból való szervezése óta.

A francia Akademia cilenséges indulata a kormány ellen mindinkább kiüttnik. Az igazságügyminiszter (ki egykor szabadelvű volt) körözvényt bocsátott ki az államügyészekhez. Ennek szövegét még nem tudjuk. — A hadügy-miniszter szintén megtiltá a tábori lelkészeknek, hogy a pápáról valamit szóljanak a katonáknak.

A „Constitutionnel” egyik közelebbi cikkében azt mondja, hogy a clerus szabad, csak kiesapongásait kell korlátozni. (Ugy látszik, hogy Franciaországban csakugyan végletekre akarják vinni a dolgot. I. Napoleon is így tón.)

Párisi hírek szerint, a brit hajóhadnak Lisabonba történt elev. zését odamagyarazzák, hogy ez nem demonstratio Spanyolország ellen, hanem az csak kiegészítésére readeltetett az algesirasi figyelő-hajóhadnak.

Az osztrák-orosz szövetséget még a „Patrie” is kétségbe vonja; (ezt teszi a „Pays” is) már pedig e lap rendszeren igen hitelen forrásból szokja meríteni közleményeit.

A francia politika mint látszik, nagy vereséget szenvedett Saroyában. Cavournak népszerűsége a tartományban aligha nincs oda.

Mint a „Moniteur” írja, Napoleon császár személyesen nyitandotta meg márc. 1-jén a törvényhozott üléseit és elfogadandja esküit a tanács és törvényhozótest még meg nem hitelt tagjainak.

A pápai nuntius mondá a szajna-megyei főnöknek,

hogy Franciaország és a sz. szék közt folyvást tartanak az alkudozások.

Ami Orosz- és Poroszországnak állítólagos vonatkozását illeti az angol propositiókra teendő nyilatkozattól, a „Nord“ azt jegyzi meg, hogy e vonatkozás nem valószínű, mert az érintett két ország nem felkelhet oly kérdésre, melyet senki sem tőn nekik, és minthogy a negyedik pontra maga Franciaország sem nyilatkozott, nem kívánhatja, hogy mások önállóan jobbak legyenek. A „Nord“ állítása támogatására Thonvenelnek a londoni követhoz intézett sürgönyéből a következő pontot veszi át: Azt viszonzám Cewley lordnak, hogy a negyedik javaslatot illetőleg az császár kormánya, mielőtt nyilatkoznék, elmulasztatlanak tartja helyzetét egy részből az osztrák udvar, másrésztől a porosz és orosz kabinetek ifányában igazolni. Ezen igazolások, melyeket a francia kormány az osztrák, porosz és orosz udvaroknak kívánt adni, teljesen össze lehet egyeztetni azon lépéssel, melyet a francia és brit kormány ugyanazon udvaroknál közösen tőnek. Az meglehet, hogy Orosz- és Poroszország nem akartak nyilatkozni a négy javaslat iránt. De minő jelentőséggel bírna e vonatkozás? Kinek jutott volna eszébe az, hogy Ausztria-, Porosz- és Oroszország elismerjék a népsouverainitás elvét? Csak az forgott főn, vajjon e hatalmak tiltakoznak-e mindig, mint öven év óta szoktak, a befejezett forradalmak ellen; vagy tán ezuttal tovább mennek? Minden jelenleg odamutatott, hogy jelenleg is ugyanazon okok ugyanazon okozatokat fogják előidézni. Röviden, a három hatalom sajnálja, hogy a közép-olaszországi fejedelmek elvesztették trónjaikat s nem akarja magának vallani azon elvet, melynek nevében ők megbuktak. A hercegek azonban mégis elveszték trónjaikat, az elv pedig megmaradt. A „Patrie“ ilyszertí közleménye után valószínűleg senki sem fog hitelt adni aon hercegek, melyek Franciaországnak Ausztriához való simulásáról keringtek.

Közelebb egy fölirat keringett Párisban, melyet egy papokból és világiakból álló farsulat szerkesztett, és mely azon katolikusok nézeteit fejezte ki, akik a pápáság tüdvet a két világban álló jog transactiójában látják, és a római egyház, valamint a társalom elvei közt kiegészztelődésre tegezsenek. Szerentők a catholicismusnak mint vallásnak semmi köze a bonyodalmakkal, s a római politika az ilyszertí compromissumokba máskor is beegyezett.

Az olasz ügy, mint látszik, új fordulatot vesz. Párisban megint bírlék, hogy a francia sereg vissza fog vonatni Lombardiából.

Nápolyban a szabadságra bocsátott fészteknek vissza kellett térniök illető ezredeikhez, a helytartósági őrség egy részét pedig megvázta tették. Mind az Abruzzokban, mind Palermóban roppant izgalom uralkodik.

Az Olaszország új rendezése iránti terv, úgy lát-szik, nem mesebeszéd. Furcsa az, mit Párisból írnak a belga „Indépendance“-nak, hogy e francia tervet maga a piemonti kormány idézte volna elő, mely nem levén képes többé föntartani a helyzetét Olaszországban, fölkerete volna a francia kormányt, hogy adjon utastást, mibez alkalmazkodjék, lekötelve magát, hogy híven teljesít-e ezen utastást. Megjegyzé azonban, hogy ha a francia kormány nem akarná tudatni szándékait, kénytelen leend határozottan lépni föl Olaszországban s fölkarolni azon népek sorsát, melyek rábízta magukat.

A toseán esatlakozási pártnak sehol sincs inyere az új rendezés. A fiatal genuai herceg kijelölése egy comitő munkája volna, mely a nagyherceg visszahelyezésétől semmit sem akar tudni.

Bolognai tudósítások szerint, az erődítési munká-

latok ott nagyban folynak. Négyezer embernél több foglalkozik.

Cavourt körútjából mult február hó végére várták vissza Turinba. Mint beszélék, a beltügyi tárcza Ratazzinak volna szánva, ez azonban nem áll, minthogy a főn-forgó tárcza Fairirinek már megígértették.

Az encyclica alkalmával egy a Savelli bibornoké-hoz hasonló esemény merült föl. Titkos ülésben hat bibornok tanácskozott a pápai körlevél fölött; köztük volt Marini bibornok is, ki az okmány tartalmát nem helyeslé. Látván, hogy őt társa ellenében ő egymaga áll, eltávozott a teremből e szavakat mondva: eminentiátok nem látunk; mi egyuton nem h adhatunk, mert én igen világosan látok, s ami fekete, azt nem mondhatom fehérek (!?).

Angolország. London, febr. 25. A felsőház tegnapi ülésében Carnarvon grófnak kérdésére Marokko ügyében Wodehouse lord (küllügyi államtitkár) azt viszonzá, hogy Spanyolország az eddig meghódított területet Tetuánal együtt követeli, s ezenkívül pénzbeli kárpótlást és kereskedelmi előnyöket — hozzá teszi egyuttal, hogy O'Donnel a kanári szigetektől nem messze fekvő Atlanti kikötő átengedését és azon jogot is követeli, hogy dipl. ügynököt és kath. missiót tarthasson Fezben. A kormányra még egy criticus peré vár a reformbill előterjesztése, mely márc. 1-jén fog történni.

Spanyolország. A Spanyolország által Marokko ellen tett követelésekről ezeket olvassuk egy angol lapban: A mórok ilyen javaslatokat nem fogadhatnak el. Ami Tetuánt illeti, ehez Angliának is van szava. Gibraltar biztonságát mindenesetre kockáztatja az, ha a tengerszoros másik oldalán egy vár emelkedik, és a haboru Spanyolországgal igen népszertí leend Angliában, hogy Spanyolország minden áron kívánja Tetuánt. (L. tegnapi tudósításunkat.)

Madrid, febr. 26. Az itteni sajtó igen kikel Anglia ellen. A francia követ egy iratot nyújtott át a királynőnek Napoleon császártól.

A spanyol békefeltételek nem hangzanak össze azon nyilatkozattal, melyet az O'Donnel-miniszterium az ellenségeskedés megkezdésekor kiadott dipl. okiratában tőn Londonban nemrég azon hír szárnyalt, hogy, mint mi is közöltük, a csatornai hajóhad kimozdulása demonstratio volna a spanyol békefeltételek ellen. A spanyol hajóhad az algerisai kikötőt odahagyta, hogy az atlanti tengerparton levő marokkói kikötőket ágyuzza, a támadást alkalmasint Arzillam-nál fogja kezdeni. Ez Tanger és Laras közt fekszik, a Tangertől Fezbe vezető utól jobbra.

Törökország. Stambul, febr. 15. Itteni hírek szerint, Oroszország felszólította volna a zultán, hogy ismerje el Milos herceg családjának trónörökösödési jogát. Itt tartanak attól, hogy megtagadás esetében Szerbiában lázadás fog kiltünni.

A panszláv mozgalom Törökországban növekedő-félben van, s kitoréstól lehet tartani, ha a zultán vonatkoznék Mihály herceget Milos fejedelem utóaul elismerni Szerbiában. A cserkeszek tömegesen vándorolnak ki hazájokból. Hogy a túlzott bevándorlási viszketeg lecsillapítsassék, az angol és francia követ azt ajánlják a zultánnak, hogy Kis-Azsiában adjon nekik helyet. A török kormány hat millió kölesont szándékszik fölvenni Londonban.

Legujabb.

— Miláno, febr. 27. A „Lombardia“ szerent, meghagyás történt jelentékeny köszén-szállításra. Tegnapi

több egyén fogatott be a Scala színházban a katonákkal történt összekocnás folytán. A lombardiai börtönfegyencek nagyrésze Genuába kísértetik, hogy büntetését az ottani Bagno-fogházban állja ki.

— *Berlin*, febr. 27. Az Oroszország által javallt és Poroszország által feltételeken támogatott értekezlet megbukottnak tekinthető, kiváltképen azért, mert Angolország visszautasítja a szabad értekezleteket az 1858-ki párisi szerződésnek netán történendő taglalásától való félelemből.

— *Páris*, febr. 27. A „Moniteur“ Rouher miniszternek jelentését közli a forgalmi eszközökről. A közönség tudomására hozza, hogy a csatornai árszabályzat mérsékeltné és a 100 milliónyi maradvék az utóbbi kölesönből közmunkákra fog fordítani következő módon: hidakra és utakra 15 millió; folyókra és csatornákra 42 millió; kikötőkre 35 millió; mezőgazdasági célokra 8 millió.

— *Bécs*, márc. 1. Az 1859 szept. 1-jén kelt es. nyilt. parancs folytán O. cs. kir. Apostoli Főlsége 94,000 főt utalványozott a folyó évre a mindkét hitvallású 12 protestansz superintendenciának ígért évi hivatalokozási pótlékok fejében a superintendensek és seniorok számára, valamint szegény ecclesiák és népiskolák támogatására.

— *Turin*, márc. 1. A választó-testületek márc. 25-re, a parlament pedig apr. 2-kára van egybeívva. Ujonnan 32 senator nevezetett ki.

TÁROGATÓ.

Örömmel jelentjük tisztelt olvasóinknak, hogy a ft. *Somogyi Károly* úrtól szerkesztett „*Családi Lapok*“ életüknek új jelenségét adták, imént jelenvén meg belőlök a második kötet III. füzeté. Egylőre közüljük e füzetéről azt, mit maga a t. kiadó-szerkesztő a „*Rel.*“ f. é. 17. számában elmondani szükségesnek látott. „E füzet tartalmát tessük: „*Bölcsészet*. A bölcsészet lényege,“ és feladatáról. Isten országa. Salesi sz. Ferenc, genfi herceg-püspök életrajza (VI—IX. Fejezet). Az ima ereje. Egy anya öröksége. Gondolatok az imádságról. Vágy. A legszebb kert. A szentély lámpája (Wieseman bíbornok után). Irodalom.“ — Még mindig nem vagyunk azon állapotban, hogy a „*Családi Lapok*“ gyorsabb kiállítására több időt szánhassunk. Főleg az újabb időben közbejött nem csupán kedélynyugalmat zavaró, de tömördek időt is rabló akadályok olyneműek voltak, sőt olyanok jelenleg is, hogy a 4-dik füzetet ezuttal nem foglalhattuk össze, mint ohajtottuk és reméltük, a 3-dikkal: ámbár az utolsó, vagyis IV. füzet, néhány előlegzett iv következtében, kisebb fog lenni; s így hamarabb is világot láthat. — Ez azonban nem gátol minket abbéli szándékunk határozott nyilvánításában, miszerént a „*Családi Lapok*“-at Isten segítségével, és közremunkálni szives elvrokonink gyámolításával, jövőre is folytatni fogjuk; ugy azonban, hogy az előfizetések ne *félleve*, hanem egy *kötetre* (jövőre a III-dik kötetre) tétessenek; miután nem merjük ígérni, hogy a négy füzetből álló kötetet félév alatt kiállíthatjuk, s így nem akarjuk t. olvasóinkat várakozásukban csalódatni, ha nem mi volnánk is okai az „*elkésés*“-nek. Azok is, kik az 1859-dik évi folyamra előfizettek, *féllevi* előfizetésük fejében a III-dik kötetet, ha pedig egész évre történt az előfizetés, a IV-diket is kapni fogják. Az első két kötet még mindig megszereshető; s elmaradt füzeteket,

míg velők szolgálni módunkban lesz, főleg *alkalmilag*, örömet pótolandunk. Ide ígatjuk egyuttal a „*Családi Lapok*“-ra való előfizetési felhívást:

„A „*Családi Lapok*“ négy füzetből álló kötetenkint jelennek meg. Egy-egy kötetre 3 frt. 15 kr. a é. fizetheti előre. A már megjelent *egész kötetek*, helyben átvéve (Pesten, Kozma és Beimel könyvnyomdái irodájában, aldu-nasoron, a kegyes-rendiek épületében), 2 frt. 50 kr. ér. a. é. megszerezhetők. Különb. minden egyes füzet postán küldetik meg a t. előfizetőknak, keresztötés alatt, Budapest pedig házhöz hordatik. — Előfizetési pénzek a „*Családi Lapok*“ kiadójának címe alatt, a főnebb nevezett nyomdái irodába intézethetnek, hol az előfizetés helybeliktől is elfogadtatik. A címek és utolsó posta hibátlatlan följegyzése kérvén, minden megrendelt tiz példány után a tizenegyedik szivesen megajánlatik.

Pesten, február 15-én, 1860.

Somogyi Károly,
a „*Családi lapok*“ kiadója,

— A pesti egyetem amnyi év után ismét választott igazgatót is. Ma, márc. 1-én történt a választás és 14. szavazattal 2 ellen a „*rector magnificus*“ díszes hivatalára ngos és ft. *Márkfy Sámuel* ur, a hittani kar dékánja választatott meg. Szívöböl üdvözöljük az új igazgató urat, s midőn a lelkes magyar Szent-Benedek-Rendnek is, melynek az új igazgató ur egyik legderekkabb fia és tagja, szerencsét kívánunk, örömminket fejezzük ki afölött, hogy a szavazók választása ilyen, amily mértékben tudományos, épen oly szerény és szelidlelkü férfiúra esett.

— A helybeli hivatalos lapok következő felvilágosítást közölnek: „A magyar Akadémia pénzalapjának s az akademiái épültre gyűlő összegeknek növelésére tervezett táncvigalmak és hangversenyek ellen magas kormányi rendelet által kimondott tilalom némelyek által félremagyaráztatván, a közönség egyrésztben azon hibás közvéleményt keltette, mintha az Akademiát segélyező pénzügyítés egyáltalában tilva volna. — A magas kormánynak emilitet rendelete nem csak elismeri a cél hűvös voltát, hanem kimondja azt is, hogy annak valóítására az Akadémia igazgató tanácsa által felhívott adakozások az ily hűvös célra magában érthetőleg teljesen szabadok, ugy azok gyűjtésének az Akadémia igazgató-tanácsa által magán uton mozgó eszközlése ellen a magas kormány és hatóságok részéről semmi akadály nem forog fön; minőlfogva az ellenkező hírek és állítások teljesen alaptalanok.“

Nemzeti színház. — Ma adatik: *Reményi Ede* urnak, az angol királynő magán-hegedűsének **harmadik „Hangversenye“** 2 szakaszban.

Nemzeti könyvészet.

27. „*Családi Lapok*“. Tudományos és szépirodalmi folyóirat A vallásérökési miveltetés és kath. hitélet emelőjére. Kiadja *Somogyi Károly*. Új folyam. Második kötet. III. Füzet. Pest, 1859. 4-r. 94 l. Ára, füzve: 1 frt. a. é.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő: **Főmunkatárs:**
Loukay Antal. **Garay Alajos.**

Ipar, gazdaság, pénzügy, kereskedelem és közlekedés.

Hirzetávirat Bécsből, márc. 1. 5% Metalliques 69.40. — részvények 196.80. — Augsburg 112.25. — London 131.50.
Nemzeti kölesön. 77.70. — Bankrészvények 864. — Hitel- Arany agio & 23. 9/10

Pest, 18-9. Nyomottott Wodianer F. nől. Erzsébettér 3. szám.